

ÛCZBA 2

JAKÙŻ JÔ SÃ ZWIÃ?

RÓMAN DRZÉDŻÓN, DANUTA PIOCH

Przëbôczenié (przypomnienie) – szesc kaszëbszczich zwãków wëmôwiómë tak:

ã – nosówka, wymawiana jak *a* nosowe (òkróm ni je w kaszëbszczim abecadle jesz jiny nosowi zwãk – *ą*; oprócz niej jest w kaszubskim alfabecie jeszcze inna nosówka – *ą*)

sãd – sãdza, zãb – zãbë, rãb – rãbë;

é – wymawiane pomiędzy *e* i *y/i* (kaszëbszczi jãzëk mô trzë zwãczy w rodzëznie „e”; jëzyk kaszubski ma trzy gloski z rodziny „e”)

chléb – chleba, slédz – sledza, brzég – brzegù;

ë – wymawiane pomiędzy *e*, *a*

rek – rëk, cena – cëna, przeszła – przëszła

ô – dźwięk pośredni między *o*, *e*; wymawia-

ny jako *ö* (nôwicy zwãków, bò jaż sztëré, mómë w rodzëznie „o”; najwięcej glosek, bo aż cztery, mamy z rodziny „o”)

jô – *jo*, trôwa – troje, sôdzowi – sowa;

ò – dyftong, wymawia się go jako *le*

kòło – kóleczkò, pòle – pólnica, bòsczi – Bóg

ù – dyftong, wymawia się go jako *lu* (ùkróm

niegù je jesz „u”; oprócz niego jest jeszcze

„u”)

ùchù – *cud*,

mùcha – *Gduńsk*, **bùcha** – *ruch*

Jakùż jô sã zwiã?

Jô sã zarò Wama przedstawiã

Mòjima mionama ë nôzwëskã:

Na pierszé miono móm Frãcëszk

Na drëdżë mie delë: Leszk

Pò tatku z bùchą noszã nôzwëskò Mëszk

A mòja mëma z dodomù bëła Bieszk

Miona mie mielë na chrzce dóné

A no pëszné nôzwëskò móm pò

Tatkòwëch przòdkach erbòwóné.

Wa ju wiéta, jakùż jô sã zwiã...

Terò jem czekawi, jakùż zwiéta sã Wa?

R. Drzëdżón

Jakże się nazywam?

Zaraz się Wam przedstawię

Imionami i nazwiskiem:

Moje pierwsze imię to Franciszek

A na drugie dano mi: Leszek

Po ojcu z dumą noszę nazwisko Mysz

A moja matka była z domu Bieszk

Imiona nadano mi na chrzcie

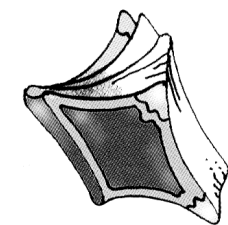
A to wspaniałe nazwisko mam po

Przodkach ojca w spadku.

Wiecie już, jak się nazywam...

Teraz chciałbym się dowiedzieć, jak Wy się nazywacie?

tłumaczenie – D. Pioch

Cwiczënk 1

We wiërzce są ùzëté gwësne słowa, do nich niżi są dopisóné jich synonimë (*W wierszu użyto pewnych słów, do nich niżej dodano ich synonimy*). Wëszukòj w pòlsczim przelòżënkù wiërzte, co znaczą te słowa. (*Znajdź w polskim przekładzie wiersza znaczenie tych słów*):

Nôzwëskò (przez wëskò) –

pëszny (paradny) –

miono (jimiã) –

mëma (nënka) –

erbòwac (dostac w spòdkòwiznie) –

zwac sã (nazewac sã) –

Miono

Miono to pò pòlskù imię. Mòże téż rzec **jimiã**.

Czej chcesz pò kaszëbskù sã przedstawić, mòżesz to zrobic na czile òrtów (*Gdy chcesz się przedstawić w języku kaszubskim, możesz to zrobić na kilka sposobów*):

KASZĘBSCZI DLŌ WSZĘTCZICH

Móm na **miono**

Mòje **miono** je

Jô jem

Jô sã zwiã

Cwiczeńk 2

Wëbierzë ze spisënkù swòje miono i przedstaw sã drëchòwi (*Wybierz ze spisu swoje imię i przedstaw się przyjacielowi*). Przeczëtòj wszëtczé miona (*Przeczytaj wszystkie imiona*).

*Adóm, Adrión, Agata, Agnésa, Aleksander, Alicjò, Ądris, Anéta, Andżelika, Ana, Antón, Agùst, Bėjata, Błazėj, Bògdón, Bògùmil, Bògùmila, Bògùslów, Bòżena, Barnislów, Cecyliò, Czeslów, Damión, Daniél, Damuta, Dariò, Édmùnd, Elżbiéta, Éwa, Felicjò, Frãc, Frãcészka, Grażina, Grzegórz, Hana, Henrik, Jiwóna, Jack, Jakùb, Jón, Juliò, Justina, Karól, Karolëna, Katarzëna, Kadzmiérz, Kristina, Krésztof, Lészk, Lujiza, Łukòsz, Macéj, Magdaléna, Małgòrzata, Mòrcën, Mark, Mariò, Marión, Michòl, Mieczéstów, Mikòlòj, Mirosłów, Mirosława, Mònika, Nataliò, Patrik, Paùel, Pioter, Radosłów, Rafòl, Róbert, Róman, Riszòrd, Sławòmir, Sztэфòn, Sylwiò, Szëmón, Teréza, Tomòsz, Òrszula, Wacłów, Waldémòr, Walãti, Wérònika, Wiesłów, Wiktór, Wòjcech, Zbigórz, Zenón, Zofiò, Zygmùnd**

*Nie nalòzł / nie znalazła jes swòjégò **miona** (*Nie znalazł / nie znalazła swojego imienia*). Zazdrzè do Biuletynu Radzëznë Kaszëbszczégò Jãzëka, Gduńsk 2008 – do dostaniò na starnie www.kaszubi.pl (*Zajrzyj do Biuletynu Rady Języka Kaszubskiego, Gdańsk 2008 – dostępny na stronie www.kaszubi.pl*).

Nòzwëskò

Nòzwëskò to pò pòlskù *nazwisko*. Mòże téz rzec: **przëzwëskò** abò **przëzwëstkò**.

Na Kaszëbach baro czãsto mòże pòtkac taczé nòzwëska, jak: **Cenòwa** (Ceynowa), **Kònkòl** (Konkol), **Bùdzysz** (Budzisz), **Pioch**, **Mùza** (Muza), **Stenka**, **Tusk**, **Drzëzdżón** (Drzeżdżon), **Miller**, **Hermón** (Hermann). Niechtërné nòzwëska sã dëbeltné,

np. **Zmùda Trzebiatowsczi** (Zmuda Trzebiatowski), **Jan-ta Pòlczinsczi** (Janta Polczyński), **Wantoch Rekòwsczi** (Wantoch Rekowski). Sã to nòzwëska noszoné przez lédzy ze szlachecczych familiów. Pierszi człón to jejich rodowé nòzwëskò, drëdzi wskazëje na wies, z jaczi pòchòdajã.

Cwiczeńk 3

Pòlsczé nòzwëska kùńczacé sã na *-ski* mòże letkò skaszëbic (*Polskie nazwiska zakończone na -ski łatwo da się przełożyć na język kaszubski*): np. chłop (*mężczyzna, mąż*) **Kowalski**, to pò kaszëbskù: **Kòwalsczi**, a białka (*kobieta, żona*) **Kowalska** to: **Kòwalskò**.

Zrób wedle mòdła z pòstãpnyma nòzwëskama (*Dokonaj podobnych zabiegów z kolejnymi nazwiskami*):

	Chłop	Białka
Derdowski		
Karnowski		
Majkowski		
Piechowski		
Trzebiatowski		
Wybicki		

Cwiczeńk 4

Przedstaw sã. Pòdòj swòje miona i nòzwëskò / nòzwëska.

.....
.....

Cwiczeńk 5

Zapòznanié ze słównyma Kaszëbama. Wëzwëskòj (*wykorzystaj*) do te cwiczeńkù jinternetowé starné, np. www.kaszubi.pl, Wikipedjã.

Florión Cenòwa – doktor, etnograf.

Wëpiszë trzë titlë napisónëch przez niego dokòzów (*Zapisz trzy tytuły napisanych przez niego utworów*).

Aleksander Majkòwsczi – doktor, pisòrz.

Wëpiszë dwa titlë jegò nòwòrtniészich dokòzów.

Danuta Stenka – aktòrka.

Wëmieni trzë titlë filmów, w jaczych zagrała.

Daniel Plińsczi – spòrtòwec.

Napiszë, jaczim spòrtã sã zajimò.